

Όταν το Βαθύ Κράτος της Δεξιάς έριχνε τον Καραμανλή

ΤΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΜΕΡΤΖΟΣ

πρόεδρου της Εταιρείας
Μακεδονικών Σπουδών,
δημοσιογράφου και συγγραφέα

Η σύγκρουση του Κωνσταντίνου Γ. Καραμανλή με τα Ανάκτορα και με το Βαθύ Κράτος της Δεξιάς κορυφώνεται τον Σεπτέμβριο 1962 και καταλήγει σε δημόσια πλέον ρήξη τον Ιούνιο 1963. Το Στέμμα απορρίπτει όλες τις εισηγήσεις του Μακεδόνα Πρωθυπουργού να εκσυγχρονισθεί, ώστε να διασωθεί, και τον εξωθεί εκτός πολιτικής. Πύρριος νίκη. Ενδεκα χρόνια αργότερα ο Καραμανλής επιστρέφει ως Παράκλητος του Έθνους και ο Λαός καταργεί την Μοναρχία. Είναι, όμως, συναρπαστικά και προ παντός διδακτικά όσα επεισόδια μεσολάβησαν σε διάστημα οκτώ μόλις μηνών.

Τον Σεπτέμβριο 1962 ο Βασιλιάς αποκορυφώνει την επίδειξη της δυνάμεώς του στον Στρατό και διακηρύσσει στην Στρατιωτική Λέσχη της Θεσσαλονίκης: «*Ηθελα να απευθυνθώ εις τους αξιωματικούς. Εμάς μας έχει ενώσει ο Θεός. Σας ανήκω και μου ανήκετε*».

Η Αντιπολίτευση εξαπέλυσε σάλο στη Βουλή εναντίον του Καραμανλή!.. Αυτός, προκειμένου να διασώσει την πολιτική ομαλότητα και το Στέμμα από τη ραγδαία φθορά, διπλασίασε τη βασιλική χορηγία και προικοδότησε την πριγκίπισσα Σοφία. Είχε συνείδηση του γεγονότος ότι, λόγω του μακρού και δραματικού ανωμάλου παρελθόντος, ο Βασιλιάς επηρέαζε αποφασιστικά τις Ενοπλες Δυνάμεις, καίριους τομείς του κρατικού μηχανισμού και την εξωτερική πολιτική. Εξη μόλις χρόνια μετά την λήξη του Εμφυλίου και στο αποκορύφωμα του Ψυχρού Πολέμου ήταν ο εγγυητής της Ελλάδος με τις ισχυρές -και ουσιαστικά προστάτιδες- ξένες δυνάμεις: με τη Μεγάλη Βρετανία και, από το 1947, με τις Ηνωμένες Πολιτείες. Επί πλέον ο Μακεδών έτρεμε έναν νέο Εθνικό Διχασμό και φοβόταν ότι η Γιουγκοσλαβία θα επιχειρούσε να προαρτήσει την Ελληνική Μακεδονία. Συνεπώς, κάθε μετωπική σύγκρουσή του με τα Ανάκτορα θα παρέλυε την εθνική άμυνα και θα πολλαπλασίαζε τον κίνδυνο ενός έξωθεν τοπικού πολέμου στην Ελλάδα. Στις 18 Απριλίου 1961 είχε πει στον Πρόεδρο των Ηνωμένων Πολιτειών Τζων Φ. Κέννεντυ: «*Υπάρχει ειδικότερον ο φόβος ενός τοπικού πολέμου δια τον οποίον η Ελλάς*

προσφέρεται περισσότερον πάσης άλλης συμμαχικής χώρας».

Παρ' όλα αυτά, στις 3 Οκτωβρίου 1962 απηύθυνε προς τον Βασιλέα απόρρητη προσωπική επιστολή, στην οποία, ως υπεύθυνος κατά το Σύνταγμα σύμβουλός του, υπεγράμμισε και τα εξής προφητικά:

«Η Ελλάς είναι μία χώρα με κρίσιμον γεωγραφικήν θέσιν, με επικίνδυνον πολιτικήν διάρθρωσιν και με δραματικήν πολιτειακήν ιστορίαν. Η πραγματικότης αυτή επιβάλλει εις το Στέμμα μείζονα προσοχήν. Φαίνεται να επικρατή η πεπλανημένη αντίληψις ότι η μεγαλοπρέπεια ενισχύει τον Θρόνον. Συμβαίνει το αντίθετον. Η ικανοποίησις αναγκών του Στέμματος, όταν αυτή συνεπάγεται δαπάνας του Δημοσίου, πρέπει να αποφεύγεται».

Ενδεκα ημέρες αργότερα στην απάντησή του ο Βασιλιάς απορρίπτει με αγανάκτηση όλες τις συμβουλές και παρατηρεί ωμά: «*Ουδείς γνωρίζει*

Τον άκουσα (σ.σ.: τον Κ. Καραμανλή) στη Θεσσαλονίκη να λέει στον Αντώνη Βεζύρογλου: «*Εγώ δεν εξαγοράζω ψήφους με τις οικονομίες του ελληνικού Λαού*». Εχασε οριακά και αυτοεξορίστηκε στο Παρίσι

τον ελληνικόν Λαόν κάλλιον εμού. Οι βασιλικοί λόγοι γράφονται παρ' εμού. Ως Αρχηγός των Ενόπλων Δυνάμεων ου μόνον δικαιούμαι αλλά έχω καθήκον να απευθύνω προς αυτάς τους λόγους που θεωρώ καταλλήλους».

Ματαιώς προσπαθεί ο Καραμανλής. Ο έλεγχος έχει πια χαθεί και η μετωπική σύγκρουση επέρχεται μοιραία. Ο μήνας Μάιος 1963 είναι πυκνός. Χειρουργείται με καρκίνο ο Βασιλιάς. Ο αιρετικός Πρόεδρος της Γαλλικής Δημοκρατίας στρατηγός Ντε Γκωλ πραγματοποιεί θριαμβευτική επίσημη επίσκεψη, ανεπιθύμητη στους Αμερικανούς και στη Βασιλεία. Μετά λίγες μέρες το Βαθύ Κράτος δολοφονεί στη Θεσσαλονίκη τον βουλευτή της ΕΔΑ Γρηγόρη Λαμπράκη. Εμφανής -και τώρα αποδεδειγμένος- πολιτικός στόχος είναι ο Καραμανλής στον οποίον αποδίδεται καταυαστικά η φράση «*Ποιός κυβερνάει αυτόν τον τόπο?*».

Ωστόσο, ο Αρχηγός της Αξιωματικής Αντιπολιτεύσεως δεν διατάζει να τον καταγγείλει ως «*ηθικόν αυτοργόν*

της δολοφονίας».

Τον Ιούνιο, παρά τις αντίθετες εισηγήσεις του υπευθύνου Πρωθυπουργού, ο Βασιλεύς, βαριά χτυπημένος ήδη από καρκίνο, επιμένει να πραγματοποιήσει επίσημη επίσκεψη στο Λονδίνο, όπου τον αναμένουν οργανωμένες μαχητικές ομάδες αριστερών διαδηλωτών. Στις 10 Ιουνίου 1963 ο Πρωθυπουργός ανέρχεται στα Ανάκτορα όπου συναντά τείχος. Υποβάλλει την παραίτησή του και εισηγείται άμεσες εκλογές επειδή, όπως δηλώνει, το βασιλικό ταξίδι «*αποτελεί κατ'εξοχήν πολιτικήν πράξιν δια την οποίαν η Κυβέρνησις φέρει αποκλειστικώς την ευθύνην*».

Σε ανταπάντηση ο Ρυθμιστής και εγγυητής του Πολιτεύματος απευθύνει Διάγγελμα στον ελληνικό Λαό, ερήμην της κυβερνήσεως. Εμμένει στην επίσκεψη του Λονδίνου, απορρίπτει τις εκλογές και προαναγγέλλει τον σχηματισμό νέας κυβερνήσεως που θα στηρίζεται στο κόμμα του ανατραπέντος Καραμανλή! Εντωμεταξύ είχε μεθοδευθεί από την Αυλή η διάσπαση της ΕΡΕ, αλλά συμπαγείς οι βουλευτές της πειθαρχούν στον ανατραπέντα Αρχηγό. Επακολουθούν δύο κρίσιμες συναντήσεις του Καραμανλή με τον πολιτικό σύμβουλο των Ανακτόρων Χοϊδά, ο οποίος τον Ιούλιο 1965 θα αποδειχθεί μοιραίος κατά την αυτοκαταστροφική μετωπική σύγκρουση του νέου και νεαρού Βασιλέως Κωνσταντίνου με τον καινούργιο, αλλά διαφορετικό, Πρωθυπουργό Γεώργιο Α. Παπανδρέου.

Το μνημόνιο των συναντήσεων Καραμανλή-Χοϊδά αποκαλύπτει ότι ο ανατραπέις Πρωθυπουργός απειλείται με βασιλικό στρατιωτικό πραξικόπημα, αν δεν ενδώσει. Για να αποτρέψει την εκτροπή, θυσιάζεται και συμβιβάζεται. Επιβάλλει Πρωθυπουργό τον Παναγιώτη Πιπινέλη και φεύγει ξαφνικά στη Ζυρίχη. Επιστρέφει μονάχα στις εκλογές του Νοεμβρίου 1963. Γνώριζε ότι μπορούσε να τις ξανακερδίσει, αν μοίραζε μερικές δεκάρες στις τιμές των αγροτικών προϊόντων που ζητούσε απεγνωσμένα η πιστή του αγροτιά. Δεν ενέδωσε, όμως. Τον άκουσα στη Θεσσαλονίκη να λέει στον Αντώνη Βεζύρογλου: «*Εγώ δεν εξαγοράζω ψήφους με τις οικονομίες του ελληνικού Λαού*». Εχασε οριακά και αυτοεξορίστηκε στο Παρίσι. Πίσω του άφησε μεγάλο πλεόνασμα του Προϋπολογισμού, την Ελλάδα αναμορφωμένη και μian οικονομία που αναπτύσσονταν με τον υψηλότερο παγκόσμια ρυθμό μετά την Ιαπωνία. Επακολούθησε το χάος. Το 1975 γύρισε. Και στο χάος έκανε ένα θαύμα.